

Ganz Ármin, A Közlegény

Ganz Ármin [később Gárdonyi Endre] 1940-ben, katonaruhában.

Jövendőbeli férjemet, Ganz Ármint 1937-ben behívták katonának. Ő még rendes katona volt húszéves korában. Utána aztán átminősítették munkaszolgálatosnak, és akkor kikerült a frontra. Jó, nem volt túlságosan rossz soruk, mert egy German Trajan nevű román főnökük volt, és jól bánt

velük. Szóval nem engedte az antiszemitizmust, és a többihez képest, mondjuk, jó soruk volt.

Bátyjával, Hermannel a Donnál [lásd: Don-kanyar] együtt voltak, s egymást mentették meg, amikor mindketten megkapták a flekktífuszt. Vigyáztak egymásra, hogy havat ne egyenek, mert aki betegségében havat evett, biztosan meghalt.

Az orosz áttörés [1943. január 12--14.] után fogságba esett. A hátizsákját átlőtték, de ő megmaradt, és két és fél évig volt fogságban Pambokban [?]. Azt nem tudom, hol van ez, nem Szibériában, az biztos. És hát ott is mindig helyezkedett. Volt egy colstokja... A Szovjetunióban akkor, akinek volt egy colstokja, az inzsenyir [mérnök] volt. Igen! És őneki volt colstokja. Mindene volt. Ő lopott az élelmiszerraktárból, úgyhogy volt mit enni, amit aztán eladott a többieknek, ott is üzletelt. Nagyon zseniális üzletember volt. És úgy lopott, hogy amikor kiment, volt ott egy esővíztároló, és amikor ment ki a raktárból, akkor belepottyantotta azokat a konzervdobozokat, amiket ő magának szánt, aztán kereshették. Ott nem kereste senki. Mikor aztán alkalma volt rá, akkor kiszedte onnan. De sokszor volt, hogy lebukott, akkor kenyéren és vízen bunkerba csukták. Azt is kibírta. De jóképű fiú volt nagyon, mindig akadt az oroszok közt is egy nő, aki segített neki.

1945-ben hazajött az orosz fogságból, és a húgával együtt nyitott egy üzletet a házunkban.